

Σαν ερωτική επιστολή προς τον Στίβεν Κινγκ

*Το τελευταίο βιβλίο του Τζο Νέσμπο
δεν είναι αστυνομικό μυθιστόρημα*

JO NESBO

Το νυχτόσπιτο

μτφρ.: Γρηγόρης Κονδύλης

εκδ. Μεταίχμιο, 2024, σελ. 280

Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ**

Είναι ένας από τους πιο διάσημους και πιο επιτυχημένους συγγραφείς αστυνομικών μυθιστορημάτων στον κόσμο, με πωλήσεις πολλών εκατομμυρίων αντιτύπων σε πάνω από 50 γλώσσες. Οι ορκισμένοι θαυμαστές του σε καθεμία από τις δεκάδες χώρες όπου κυκλοφορούν τα βιβλία του λατρεύουν τις περιπέτειες του Χάρι Χόλε και τον ακολουθούν πιστά πάνω από είκοσι πέντε χρόνια τώρα, από το 1997 και τη «Νυχτερίδα».

Αυτή τη φορά, όμως, ο Τζο Νέσμπο (Jo Nesbo, προφ. Γιου Νέσμπε) κάνει κάτι άλλο. Κάτι εντελώς διαφορετικό. Αιφνιδιάζει το κοινό του, φεύγει –για λίγο– από το είδος που ξέρει τόσο καλά και επιχειρεί να δοκιμάσει τις δυνάμεις του σε ένα άλλο. Το λέμε προκαταβολικά: το κάνει με μεγάλη επιτυχία.

Δεν είναι η πρώτη «παρασπονδία» του αυτή. Το «Νησί των Αρου-

ραίων» (μετάφραση Κρυστάλλη Γλυνιαδάκη, εκδ. Μεταίχμιο 2022) ήταν μια αναπάντεχη –και, κατά τη γνώμη μας, εξαιρετικά ενδιαφέρουσα– συλλογή διηγημάτων επιστημονικής φαντασίας (για μεγαλύτερη ακρίβεια, ένα μείγμα Post-Apocalyptic και Biorunk Science Fiction). Το «Νυχτόσπιτο» πάλι, που μόλις κυκλοφόρησε, είναι καθαρή λογοτεχνία τρόμου. Και ο Νέσμπο τα πάει περίφημα και εδώ. Ή μάλλον, ειδικά εδώ.

Το βιβλίο είναι χωρισμένο σε τρία μέρη. Το πρώτο, που καταλαμβάνει τις 170 από τις συνολικά 270 σελίδες του μυθιστορήματος, μπορεί να σταθεί απολύτως αυτόνομα, σαν ένα έξοχο δείγμα του είδους. Ειλικρινά, δεν του βρήκαμε κανένα ψεγάδι. Ο Νέσμπο δείχνει πως αγαπά και έχει μελετήσει εις βάθος την ιστορία της λογοτεχνίας τρόμου και παίζει σοφά, και με κέφι, με τους κανόνες και τους τρόπους της.

Αντλώντας από τις εφηβικές «Ανατριχίλες» του Ρ. Λ. Στάιν και τους φαντασμαγορικούς τρόμους του «Stranger Things» (αυτό το τηλεοπτικό genre μυθιστόρημα), οδηγεί την Μπιούικ του Στίβεν

Το πρώτο μέρος του νέου βιβλίου του Νέσμπο είναι σαν μια βόλτα με την «Κριστίν» (φωτογραφία) ή με την Μπιούικ του Στίβεν Κινγκ. Στη συνέχεια ο Νορβηγός συγγραφέας αποδεικνύει ότι είναι δεξιότεχνος της πλοκής, ακόμη κι όταν ταξιδεύει έξω από τα νερά που τον έχουμε (και μας έχει) συνηθίσει.

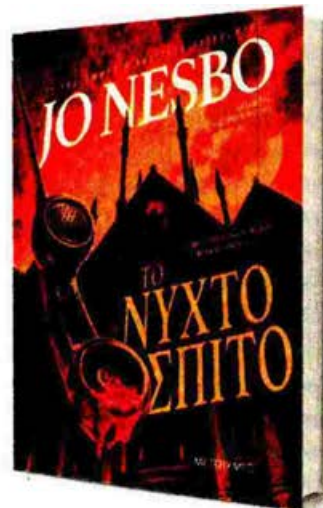
Ο Νορβηγός συγγραφέας οδηγεί τον αναγνώστη στις πιο σκοτεινές αίθουσες της λογοτεχνίας τρόμου.

Κινγκ μέσα σε μια πυκνή ομίχλη, γεμάτη σκιές και ψιθύρους. Θα συναντήσουμε πολλά γνωστά πρόσωπα στις σελίδες του: από κάπου μας κλείνει το μάτι ο Μπράντμπερι, υπάρχουν σκοτεινές νύξεις για τον Λάβκραφτ, ο Πίτερ Στράουμπ θα κάνει φυσικά ένα πέρασμα, ενώ και ο Κλάιβ Μπάρκερ ξεπροβάλλει πίσω από μια παράξενη γωνία. Όλο το αυ-

τόνομο πρώτο μέρος είναι ένα κομψό, ευφάνταστο, γρήγορο και ασθματικό κυνήγι του παράδοξου, γεμάτο εικόνες και καταστάσεις που σκορπίζουν ρίγος, σχεδόν από την πρώτη του σελίδα – ενώ δεν λείπουν και οι αιματηρές, gore σκηνές, που απεικονίζουν σκληρή σωματική βία, που και πάλι όμως είναι μετρημένες: το βιβλίο θέλει πρωτίστως να υποβάλει και να τρομάξει, όχι κατ' ανάγκην να σοκάρει. Ταυτόχρονα έχουμε να κάνουμε και με έναν ύμνο στη βιβλιοφιλία, μια σχεδόν ερωτική επιστολή στον Κινγκ.

Μόνο που αίφνης στο δεύτερο μέρος όλα αλλάζουν. Και στο τρίτο – αλλάζουν ξανά! Ο Νέσμπο ξέρει πολύ καλά πώς να συνθέτει καλές,

γερές και περίπλοκες δομές. Είναι δεξιότεχνος της πλοκής, επαγγελματίας, και το δείχνει. Και εδώ δουλεύει με μια περίπλοκη, απαιτητική δομή, αφήνοντάς τη να φανεί σιγά σιγά, καθώς η πλοκή του βιβλίου ξεδιπλώνεται μπροστά στα μάτια μας και ιερνάμε από αποκάλυψη σε αποκάλυψη και από ανατροπή σε ανατροπή, αναθεωρώντας όσα έχουμε ήδη διαβάσει, μέχρι να δέσουν όλα τα κομμάτια του παζλ μεταξύ τους – χωρίς όμως να αμβλυνθεί ούτε στο ελάχιστο η απόλαυση που αντιλάσμε προηγουμένως. Κανένα καλό μυθιστόρημα τρόμου δεν είναι συνηθισμένο, και αυτό εδώ είναι ένα πολύ καλό, και πρωτότυπο, μυθιστόρημα τρόμου.

Στο «Νυχτόσπιτο» ο Νέσμπο δείχνει πως αγαπά και έχει μελετήσει εις βάθος την ιστορία της λογοτεχνίας τρόμου και παίζει σοφά, και με κέφι, με τους κανόνες της.

Μας άρεσε ιδιαίτερα που ο πρωταγωνιστής στο πρώτο μέρος του βιβλίου είναι δεκατεσσάρων ετών. Όχι μόνο γιατί αυτή είναι μια αγαπημένη ηλικία πολλών μυθιστορημάτων του είδους, αλλά και γιατί έτσι ο ανύποπτος αναγνώστης – όταν τελειώσει το βιβλίο και συνειδητοποιήσει τι διάβασε – ίσως δει πως βιβλία σαν κι αυτά είναι πολύ πιο κοντά του από όσο ίσως πιστευέ. Πολύ πιο κοντά σε όλους μας. Τα στοιχειωμένα σπίτια, οι τοπικοί τρομακτικοί θρύλοι, τα σκοτεινά δάση, τα δέντρα που δεν σε αφήνουν να το σκάσεις, τα απομακρυσμένα άστυα, τα βιβλία με ξόρκια, ακόμη και οι δολοφονικοί τηλεφωνικοί θάλαμοι – ναι, όλα αυτά είναι κομμάτια της πραγματικότητας. Και λέγονται παιδική ηλικία, και τραύμα, και μνήμη, και λογοτεχνία.

Πολύ ωραία η μετάφραση (αλλά και ο πρόλογος του Γρηγόρη Κονδύλη), σε ένα βιβλίο-σεμινάριο για το πώς γράφονται τα βιβλία. Κι αν μην είναι Χάρι Χόλε.